

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за вересень 2022 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2022 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)», затвердженою наказом Міндовкілля від 05.01.2022 № 1 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 12.01.2022 № 5.

Суббасейн Прип'яті:

Протягом вересня забезпечено відбір 34 проб, при плані-35 (97%), у тому числі на 10-ти питних та транскордонних пунктах моніторингу. Проби доставлені до лабораторії моніторингу вод Північного регіону для проведення досліджень на вміст пріоритетних та басейнових специфічних забруднюючих речовин.

Міжрегіональний офіс захисних масивів дніпровських водосховищ не здійснював відбір проб на транскордонному створі р. Прип'ять, 60 км, с. Довляди, кордон з Республікою Білорусь, зона відчуження ЧАЕС із-за неможливості проїзду в результаті небезпеки від минулих бойових дій, небезпеки замінованих територій та порушенням дорожньої інфраструктури.

Загалом у вересні фахівцями БУВР Прип'яті, Регіональних офісів у Рівненській та Хмельницькій областях виконано 200 вимірювань фізико-хімічних показників якості і властивостей проб води, при плані 220 вимірювань.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області:

Загалом у вересні для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин в суббасейні середнього Дніпра відібрано 10 проб, 100 % плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород.

БУВР Прип'яті відібрано 5 проб у місцях питних водозаборів та виконано 100 вимірювань складу та властивостей поверхневих вод для визначення вмісту фізичних та фізико-хімічних показників.

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК (гранично-допустимих концентрацій) для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування. Має місце перевищення ГДК по наступних показниках:

Суббасейн Прип'яті

питні водозабори:

органічні показники:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 2,0-4,3 раза (29,76-65,00 мгО/дм³) 4 проби (ГДК= 15,0 мгО/дм³).

- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 2,5-3,3 раза (7,5-10,0 мгО₂/дм³) 2 проби (ГДК= 3,0 мгО₂/дм³).

небезпечні речовини:

- залізо загальне в 1,4 – 2,1 раза (0,412 -0,625 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,3 мг/дм³).

- марганець в 1,2 раза (0,120 мг/дм³) 1 проба (ГДК=0,1 мг/дм³).

транскордонні водотоки:

органічні показники:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,1 раза (31,74 мгО/дм³) 1 проба (ГДК= 30,0 мгО/дм³).

- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,1 – 1,3 раза (3,18 -4,02 мгО₂/дм³) 3 проба (ГДК= 3,0 мгО₂/дм³).

біогенні показники:

- нітроген амонійний в 1,2 раза (0,576 мг/дм³) 1 проба (ГДК=0,5 мг/дм³).

- фосфор ортофосфатів в 1,2 раза (0,206 мг/дм³) 1 проба (ГДК=0,17 мг/дм³).

небезпечні речовини:

- залізо загальне в 1,7 - 14,4 раза (0,168 -1,440 мг/дм³) 6 проб (ГДК=0,1 мг/дм³).

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області

питні водозабори:

органічні показники:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,9–2,6 рази (27,78–38,30 мгО/дм³) 5 проб (ГДК= 15,0мгО/дм³).

- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,1 рази (3,44 мгО₂/дм³) 1 проба (ГДК=3,0 мгО₂/дм³).

небезпечні речовини:

- залізо загальне в 1,04 – 1,7 рази (0,312–0,495 мг/дм³) 4 проби (ГДК=0,3 мг/дм³).

- марганець в 1,3 – 3,1 рази (0,133–0,307 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,1 мг/дм³).

Порівняно з серпнем по усіх транскордонних водотоках фіксується зниження органічного забруднення за ХСК, заліза загального (крім річок Прип'ять та Стир). В питних водозаборах суббасейну Прип'яті має місце зниження органічного забруднення та вмісту заліза загального, окрім р. Уж.

В суббасейні середнього Дніпра в річках Тетерів та Ірша (Малинське водосховище) фіксується підвищення показників, які характеризують органічне забруднення, а в річках Гнилоп'ять, Возня та Ірша (Малинське водосховище) ці показники суттєвих змін не зазнають. Крім того в р. Тетерів, питному водозаборі м. Житомира вміст заліза загального зріс з 0,387 до 0,488 мг/дм³.

Порівняно з аналогічним періодом минулого року по усіх транскордонних водотоках та питних водозаборах суббасейну Прип'яті фіксується ріст органічного забруднення за БСК₅ та заліза загального (крім річок Горинь, Льва та Ствига). А в суббасейні середнього Дніпра навпаки, фіксується зниження органічного забруднення, заліза загального (крім р. Тетерів).

Кисневий режим задовільний, концентрація його у воді знаходиться на рівні: суббасейн Прип'яті – 5,80–9,84 мгО₂/дм³, суббасейн середнього Дніпра - 9,52–10,32 мгО₂/дм³.

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод у суббасейні Прип'яті порівняно з серпнем 2022 року:

Новоград-Волинське водосховище на р.Случ, питний водозабір м. Новоград-Волинський. Якісний стан води покращився. Фіксується зниження органічного забруднення за ХСК з 33,59 до 29,79 мгО/дм³, БСК₅ з 2,96 до 2,88 мгО₂/дм³, нітрогену загального з 0,750 до 0,600 мг/дм³, нітрогену нітратного з 0,460 до 0,320 мг/дм³, заліза загального з 0,487 до 0,412 мг/дм³, марганцю з 0,128 до 0,083 мг/дм³ та сульфатів з 58 до 45 мг/дм³.

р.Уж, питний водозабір м. Коростень. Визначається підвищення органічного забруднення за показниками ХСК з 24,48 до 29,76 мгО/дм³ та БСК₅ з 2,48 до 2,72 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,180 до 0,210 мг/дм³, заліза загального з 0,425 до 0,625 мг/дм³ та марганцю з 0,096 до 0,120 мг/дм³.

р. Хомора, питний в/з м. Полонне Хмельницької області. Фіксується незначне зниження органічного забруднення за показниками ХСК з 71,00 до 65,0 мгО/дм³, БСК₅ з 11,00 до 10,00 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,370 до 0,250 мг/дм³, заліза загального з 0,180 до 0,160 мг/дм³, марганцю з 0,036 до 0,027 мг/дм³ та підвищення нітратів з 0,470 до 0,600 мг/дм³, сульфатів з 93 до 101 мг/дм³, хлоридів з 35 до 65 мг/дм³. Кольоровість води становить менше 5 градусів.

р. Случ (Чернелівське вдсх), 406 км, с. Чернелівка Красилівського р-ну, питний в/з м. Хмельницький. Показники, які характеризують органічне забруднення суттєвих змін не зазнали і знаходяться на рівні ХСК 33,00 мгО/дм³, БСК₅ 7,50 мгО₂/дм³, вміст нітрогену амонійного підвищився з 0,610 до 1,200 мг/дм. Вміст заліза загального майже без змін і становить 0,180 мг/дм³, а марганцю 0,019 мг/дм³. Кольоровість води становить менше 5 градусів.

р.Уборть, с. Рудня Хочинська, кордон з Республікою Білорусь. Якісний стан стабільний, показники, які характеризують органічне забруднення суттєвих змін не зазнали і знаходяться на рівні за ХСК 31,74 мгО/дм³, БСК₅ 2,80 мгО₂/дм³, вміст заліза загального знизився з 1,694 до 1,440 мг/дм³, нітрогену загального з 0,71 до

0,60 мг/дм³. Вміст марганцю майже без змін і становить 0,091 мг/дм³. Кольоровість води знизилась з 115 до 105 градусів.

р. Прип'ять, 570 км, с. Сенчиці. Фіксується підвищення органічного забруднення за БСК₅ з 2,57 до 3,18 мгО₂/дм³, вмісту нітратів з 0,846 до 1,065 мг/дм³, заліза загального з 0,128 до 0,200 мг/дм³ та зниження фосфору ортофосфатів з 0,211 до 0,178 мг/дм³.

р. Стир, права притока р. Прип'ять, 48 км, с. Зарічне. Відмічається підвищення вмісту нітрогену загального з 0,362 до 0,550 мг/дм³, нітрогену амонійного з 0,156 до 0,226 мг/дм³, нітратів з 0,892 до 1,425 мг/дм³, заліза загального з 0,131 до 0,196 мг/дм³ та зниження органічного забруднення за показником ХСК з 27,88 до 26,08 мгО/дм³.

р. Горинь, права притока р. Прип'ять, 67 км, с. Висоцьк. Відмічається зниження органічного забруднення за показником ХСК з 28,84 до 25,76 мгО/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,182 до 0,162 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,240 до 0,206 мг/дм³, заліза загального з 0,202 до 0,168 мг/дм³ та підвищення нітратів з 0,902 до 1,275 мг/дм³.

р. Ствига, права притока р. Горинь, 95 км, с.Познань. Фіксується зниження вмісту нітрогену загального з 0,831 до 0,634 мг/дм³, нітрогену амонійного з 0,673 до 0,437 мг/дм³, заліза загального з 0,318 до 0,218 мг/дм³, сульфатів з 31,17 до 26,44 мг/дм³ та підвищення органічного забруднення за показником БСК₅ з 3,01 до 3,88 мгО₂/дм³.

р. Льва, права притока р. Ствига, 100 км, с. Переброди. Фіксується зниження вмісту нітрогену амонійного з 0,756 до 0,576 мг/дм³, заліза загального з 0,345 до 0,224 мг/дм³, сульфатів з 31,89 до 25,82 мг/дм³ та підвищення органічного забруднення за показником БСК₅ з 3,18 до 4,02 мгО₂/дм³, нітратів з 0,765 до 1,380 мг/дм³.

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод у суббасейні середнього Дніпра порівняно з серпнем 2022 року:

Водосховище «Відсічне» на р.Тетерів, питний водозабір м. Житомира. Фіксується ріст органічного забруднення за ХСК з 28,56 до 33,73 мгО/дм³, вмісту заліза загального з 0,387 до 0,488 мг/дм³ та зниження нітрогену амонійного з 0,380 до 0,230 мг/дм³.

Іршанське водосховище на р.Ірша, питний водозабір смт. Нова Борова. Гідрохімічний стан водосховища характеризується як стабільний, ХСК на рівні 27,78 мгО/дм³, БСК₅ - 2,64 мгО₂/дм³, вміст нітрогену амонійного становить 0,150 мг/дм³, заліза загального - 0,30 мг/дм³, марганець 0,056 мг/дм³. Має місце незначне зниження вмісту сульфатів з 48 до 42 мг/дм³ та хлоридів з 33 до 26 мг/дм³.

Малинське водосховище на р.Ірша, питний водозабір м. Малина. Якість води суттєво не змінилась, має місце зниження до нормативних значень вмісту марганцю з 0,432 до 0,307 мг/дм³, зниження нітрогену амонійного з 0,270 до 0,220 мг/дм³ та заліза загального з 0,325 до 0,312 мг/дм³. При цьому визначається ріст органічного забруднення за ХСК з 26,52 до 29,79 мгО/дм³.

Вознянське водосховище на р. Возня, питний водозабір м. Малина. Вміст марганцю знизився до нормативних значень з 0,312 до 0,133 мг/дм³. Решта показників без змін, ХСК на рівні 31,92 мгО/дм³, залізо загальне - 0,495 мг/дм³.

Бердичівське водосховище на р. Гнилоп'ять, питний водозабір м. Бердичева. Якість води покращилась, фіксується зниження органічного забруднення за ХСК з 40,80 до 38,30 мгО/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,250 до 0,190 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,094 до 0,047 мг/дм³, марганцю з 0,109 до 0,093 мг/дм³. Вміст заліза загального на рівні 0,313 мг/дм³, прозорість води зросла з 8 до 13 см при нормі не менше 20 см.

Пріоритетні речовини:

Протоколи вимірювань хімічних (пріоритетних та басейнових специфічних) речовин від лабораторії вод Північного регіону до БУВР Прип'яті та регіональних офісів у межах суббасейну Прип'яті та середнього Дніпра за вересень не надходили.